

ICOMOS Türkiye Milli Komitesi Basın Duyurusu

ICOMOS Türkiye Milli Komitesi'nin aşağıdaki değerlendirmeyi 1 Mart 2013 tarihinde kamuoyuna duyurduğu günden itibaren Taksim Gezi Parkı üzerinde sürdürülen hukuksuz uygulamalar son üç gündür en üst düzeye ulaşmıştır. Sadece Park alanında yapılan işlemler değil, insanların canlarını tehdit eden, fiziki ve ruhsal sağlıklarını bozan bu uygulamaları şiddetle kınadığımızı ve kamuoyu önünde yetkileri hukuki süreçlere ve uluslararası koruma, kent planlama ve kent yönetimi ilkelerine uygun davranmaya davet ettiğimizi duyururuz.

Saygılarımızla,
ICOMOS Türkiye Milli Komitesi

Taksim'de Eski Topçu Kışlasının Yeniden İnşasına Yönelik Proje ve Gezi Parkı'nın Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Değerlendirme

Son günlerde kamuoyunu meşgul eden en önemli kentsel meselelerden biri de, İstanbul, Taksim Meydanı'ndaki Gezi Parkı'nın ortadan kaldırılıp, yerine aynı alanda 1930'lu yıllara kadar mevcut Eski Topçu Kışlası'nın yeniden inşası girişimidir. Türkiye ICOMOS Milli Komitesi doğrudan doğruya kendi ilgi alanına giren ve uluslararası yükümlülüklerinden de birini teşkil eden bu konu hakkında aşağıdaki görüşlerini açıklamayı zorunlu görmüştür:

1. Taksim Gezi Parkı, tarihsel mimari önemi bağlamında -sadece bir yeşil alan olmanın ötesinde- İstanbul'un en önemli ve korunmaya değer varlıklarından biridir. Onyıllardır kayıtsızlık ve duyarsızlıkla tahrip edilmeye ve aşındırılmaya devam etmesine rağmen, hala önemini yitirmiş değildir. Dünyaca bilinen bir tasarımcı olan Henri Prost tarafından projelendirilmiştir ve Türkiye'de anıtsal-eksensel park planlama yaklaşımına sahip tek kamusal yeşil alandır. Ortadan kaldırılması bir yana, restore edilerek, asli özellikleri iade edilmeli ve Türkiye ve İstanbul'un kültür tarihinde hak ettiği yere yerleştirilmelidir.

2. Gezi Parkı ortadan kaldırılarak onun yerinde rekonstrüksiyonu hedeflenen Topçu Kışlası'nın yeniden yapımı koruma-restorasyon disiplininin uluslararası ilkeleri bağlamında aşağıdaki sorunlar nedeniyle kabul edilemez bir durum sergilemektedir.

Birinci sorun şudur: Yok olmuş tarihsel yapıların rekonstrüksiyonu, ancak söz konusu yapıların mimari, inşai, estetik düzey ve tarihsel anılar taşımak gibi gerekçelerle kaybının çok büyük

olması halinde meşrudur. Taksim Kışlası ise, kaybı bu kadar büyük anlam taşıyan bir yapı değildir. Şayet yerinde duruyor olsaydı, kuşkusuz, korunması gerekecekti. Fakat bu yitirilmiş yapının kent belleğindeki önemi, yerine bir replikasını yapmayı gerektirecek kadar derinlikli ve güçlü değildir.

İkinci sorun ise, yapının rekonstrüksiyonunu yapmanın ortaya sadece eskisi gibi gözüken, ama hiçbir rasyonel koruma ölçütüne göre tarihi eser sayılmayacak bir yeni yapı çıkaracak olmasıdır. Türkiye kamuoyunda sık sık aksi gündeme gelmesine karşın, geçmişin görüntülerini yeniden üretmek tarihi çevreyi ve mirası korumak demek değildir. Yukarıda da vurgulandığı gibi sadece bazı çok zorunlu hallerde bir taklit yapı inşa etme girişimi hoşgörülebilir. Kaldı ki, hoşgörüldüğü hallerde bile, yok olmuş yapıların rekonstrüksiyonunu yapabilmek için, elde eski durum hakkında fikir verecek yeterli ve ayrıntılı belgeler ve veriler olması gerekir. Eski Taksim Topçu Kışlası için elde yalnızca yapının bazı dış mekan fotoğrafları vardır. Dönemine ait hiçbir gerçek inşai ve mimari ayrıntısı, hatta tam boyutları bile, bilinmemektedir. Bu koşullarda yeniden yapımı, koruma ilkeleri açısından, Taksim'in en merkezi yerinde bir "Disneyland" inşa etmekten daha anlamlı ve ciddi bir sonuç vermeyecektir.

ICOMOS Türkiye Milli Komitesi olarak yukarıdaki sakıncaları Türkiye kamuoyuna duyurmayı, çalışma alanımızın etik ve teknik ilkelerine aykırı bu gelişmeye karşı durmamızın bir tarihsel zorunluluk oluşundan ötürü gerekli görmekteyiz.

<http://www.icomos.org.tr/?Sayfa=Kapak&sira=10&dil=tr>